॥ श्री ज्ञानराज प्रसन्न ॥

श्री ज्ञानेश्वर महाराज कृत

श्री दत्तस्तुती

दासराम [राम गोविंद केळकर]

कृत

श्री दत्तस्तुती प्रसाद

प्रकाशकः- राम गोविंद केळकर
सांगली.

प्रकाशन शुक्रवार दि. १३-८-१९७१
श्रीज्ञानेश्वर महाराज यांचे ७०० व्या जयंती निमित्त

सर्व हक्क लेखकाचे स्वाधीन

किमत २० पैसे

मुद्रकः–
न. व्यं. पडसलगीकर
विश्वास मुद्रणालय,
सांगली.

ती. प. पू. श्रीमामानी केलेले श्रीज्ञानेश्वर माऊलीचे

भजन

ज्ञानेश्वर माउली । ज्ञानराज माउली तुकाराम ॥१॥
नमन तियेचे पाऊली । ज्ञानराज माउली तुकाराम ॥२॥
दीन जनांची साऊली । ज्ञानराज माउली तुकाराम ॥३॥
भक्तजनांस्तव धावली । ज्ञानराज माउली तुकाराम ।४।
गोविंदासी पावली । ज्ञानराज माउली तुकाराम ॥५॥

* *

॥श्री ज्ञानराज प्रसन्न॥

श्रीज्ञानेश्वर महाराजकृत श्रीदत्तस्तुती

पैल मेरूच्या शिखरी । एक योगी निराकारी । मुद्रा लावुनी खेचरी । प्राणयामी बैसला ॥१॥ तेणे सांडियेली माया । त्यजियेली कंथा काया । मन गेले विलया ब्रम्हानंदा माझारी ॥२॥ अनुदत ध्वनी नाद ।

तो पावला परमपद । अुन्मनी तुर्या विनोदे । छंदे छंदे डोलतसे ॥३॥ ज्ञान गोदावरीच्या तीरी । स्नान केले पांचाळेश्वरी । ज्ञानदेवाच्या अंतरी दत्तात्रय योगिया॥४।

* *

दासराम (राम गोविंद केळकर) कृत

* श्रीदत्तस्तुति प्रसाद *

ॐ नमोजी श्रीगुरूलिंगा । रघुनाथ प्रिय अंतरंगा । श्रीराम हनुमत् कृपागंगा । गोविंद पितया नमोजी।१॥ भागवत धर्माचापाया । रचिला श्रीज्ञानराजे अभया । केली जगावरी छाया । आपुलिया कृपेची ॥२॥ त्यांनी केली श्रीदत्तस्तुती । ते पवाडेल काय मती । जे का तयांची अंतरस्थिती । जे निगुती चित्सुख ॥३॥ आपुली कृपाजरी । घडो येईल हे तरी । कृपा प्रकाश लहरी । अंतरी या लहरता ॥४॥ विश्वरचना अपार ।

तेथ नाना परीचे डोंगर । दगड मातीचे बहुतर । हिमालय आपाचा ॥५॥ ज्वालामुखी तेजाचा । बावटळी तो वायूचा । जड घन हवेचा । परी चैतन्याचा निजदेही ॥६॥ ज्या मेरू पैल एक व्योम । तेज.पुंज अरूप अनाम । चत्वार देहातीत अनुपम । पुंज नव्हे तेजोमय ॥७॥ अंतर्मुख जीवन जरी । सर्वश्रेष्ठ दिसे तरी । गर्जे गगन नवल परी । अनहत ॥८॥ पिंडीची षट्चक्रे अुल्लंघन । गाठलीया ब्रम्हांडस्थान । आज्ञाचक्री आज्ञासाधुन । नेम साधने अनुभवु ॥९॥ जेथ ते आपेआप । प्रकाशले निर्विकल्प । स्वयंसिद्ध स्वयंरूप । केवलानंद ॥ १० ॥ त्रिकुटी ज्याचा पायथा । सहस्त्रदळ ज्याचा माथा । चैतन्याची सत्ता । चावळे जेथ ॥ ११ ॥ देह जेथे विकल । इंद्रिये होती शिथील । ताणा ताणी नाही सैल । पंच प्राण ॥ १२ ॥ षट्चक्राची माळ ढिली । चैतन्याची खुलाढाली । म्हणोनि वाहिली लाखोली । सहस्रना-

माची ॥१३॥ येथ चंद्रु नसे परी चांदणे । मुक्तावस्था लये जेणे । प्राप्त करोनि घेतली तेणे । सुखरुप ॥१४॥ जेंथे स्थीर होती मन पवन । जिकीयेले पंचप्राण । मदनाचाही गेला जिरून । मद जेथ ॥१५॥ रजतम सत्व गुण । यांचे झाले अुल्लंघन । मनोहर त्रिकुट स्थान । पावन जे सर्वस्वे ॥१६॥ काय ते तेथीची शोभा लावण्याचा जो गाभा । पसरली आत्मप्रभा । आत्म त्वेसी ॥१७॥ सरले अधोगामी जीवन । अंतर्मूख स्थिर पूर्ण । अुर्ध्व लागले जेथून । अुर्ध्वदृष्टी ॥१८॥ मग ते होय अुर्ध्वमुख । श्वेत साक्षात्कार सम्यक । शामल रूपडे सुरेख । अनुभवितु ॥१९॥ आरक्त श्वेत शाम । पैल गुंफा अनुपम । नागमोडी परम । जीवन वाहे ॥२०॥ सहस्त्रदळ औटपीठ । नाद भरला घनदाट । मूळ मायेचे जे पीठ । जाणती संत ॥२१॥ ऐशा चैतन्य मेरूचे शिखरी । निरंजनी निराकारी । मुद्रालावुनी खेंचरी । योगी बैसला प्राणायामी ॥२२॥ आकाशाचा

शब्दगुण । आटला एसें निरंजन । जे का नसे आकारून । ठराविक ॥२३॥ हालत नाही । बोलत नाही । चालत नाही । ते निरंजन ॥२४॥ तेथे एक योगी । बैसला ध्यानस्थ विरागी । स्वस्थ चित्त अनुरागी । आत्मरुपी ॥२५॥ एक म्हणजे नव्हे दोन । हे श्रुती वचन प्रमाण । एकामाजी एक मिळवून । दोन दिसे ॥२६॥ मग का तया म्हणावे दोन । जे का सर्वत्र एकची पूर्ण । सर्वामाजी साधारण । अनन्य जे ॥२७॥ तयालागी कोण । म्हणेल साधारण । तरी ते असाधारण । साधारण असोनि ॥२८॥ काय असेल हा योगी जो का नव्हेची वियोगी । जीवपणा अुगी । सरला जेथ ॥२९॥ जीवपणाचा वियोग । तोची स्वरूपाचा योग । जीवपणाचा योग तरी काय ? ॥ ३० ॥ एक योग एक वियोग । एक असे योगा योग । आत्मयोग सुखभोग । त्या वियोगे दुखःची ॥ ३१ ॥ आत्मसुख तो देहदुःख । देहदुखः ते आत्म–

सुख । हे समीकरण चोख । वर्मांचे गा ।।३२।। चत्वार देहाचा निरास । तेथे खेचरी मुद्राप्रकाश । प्राणायाम सावकाश सहजेचि ।।३३।। आकाश मार्गी गमन करी । अुर्ध्वगामी लक्ष तरी । केंद्रित स्थिर बिंदुवरी । खेचरी ते ।।३४।। नासीकेचा प्राण । अनहत ध्वनी गर्जून । येतसे तो मार्ग कवण । तेथ लक्ष्य ।।३५।। जेथ चित्त जडता परम । सहज इंद्रिय मन संयम । सहज शांती अुपरम । अखंडीत ।। ३६ ।। प्रपंच वृत्तीचा रेचक । अहंब्रम्हवृत्ती पूरक । तेथ नैश्चल्य स्थीरता कुंभम । सुखासनी ।।३७।। आस नुरे ते आसन । आजस्त्र ब्रम्हा चे चिंतन । अकृत्रीम नसे आधीन । साधनांच्या ।।३८ ।। येथ वासना निमाली कल्पनाही ओसरली । वृत्ती स्थानापन्न झाली । पद्मासनी ।।३९।। जेथ होय शब्दाचा ग्रास । पहाता पहाणे होअुनि निरास । आत्मत्वेची आपणास । अवलोकी ।।४०।। पाहता पाहता लागली खेचरी । योगी झाला साक्षात्कारी । सेवुनि राहे निरं-

तरी । सत्राविसी ।।४१।। काही नाही परी चालीले । ते माया जाळ तेथ नातळे । चौदेहाचे सुटले । गुंताडेगा ।। ।।४२।। अुपाधोभूत जीवन । तेथ चित्ताचे केंद्रीकरण शुद्ध आकाशरूप जीवन । अुर्ध्वपंथी ।।४३।। तेथ देह भाव विलीन । मग काय करील मन । मनाचे सरले जीवन । तो ते तगे कै ।।४४।। निर्विषय जो आनंद । म्हणोनि तो ब्रम्हानंद । जेथे योगी सदा धुंद । नाद लुब्ध ।।४५।। कंठ आणिअुर । तेथ वाहे जीवनस्वर । ध्वनी तार मंद्र घोर । घोर नुरवी ।।४६।। येथ परतले मन । चाले अखंड चिंतन । आधारीचे जीवन । सह-स्त्रारी मिळाले ।।४७।। तेथ जीवन निवांत । सदा शांत शांत शांत । प्रगटला हृदयस्थ । परमात्मा ।।४८ ।। अनुहत ध्वनी । तेणेपरमपद निर्वाणी । राम कृष्ण नामी अुन्मनी । ज्ञानावस्था अखंड ।।४९।। शब्द झाला कुंठीत । वस्तु लाभली साक्षात । जया लक्षीता प्रचीत वेडावली ।।५०।। प्रगट ना गुप्त । जे का असेची

साक्षात । तेची योगीया होत । साक्षात्कारे ॥५१॥ दिनू तैसी रजनी । होता अवस्था ये क्षणी । ताटी चेतन्याची अुघडुनी । पावली तुर्या ॥५२॥ तुर्या ते ज्ञानावस्था । जेथ चैतन्याची आस्था । पावे अंखड स्वस्थता । मनोन्मन ॥५३॥ येथ अवस्थात्मक देह । देहावस्था नुरोनि विदेह । मनोन्मन समारोह । मुक्तरुप ॥५४॥ हेतु हा मावळला । शद्ब निःशद्ब जहाला । स्वरुपी तटस्थ राहीला । निजत्वेसी ॥५५॥ अनुकंपने अनुवृत्ती । अनूवृत्तीचे छंद होती । छंदे छंदे डोल होती । देहातीत वस्तूचे ॥५६॥ कलीमाजो स्वयंभ । श्रीपाद वल्लभ । जैसे का हे नभ । दिगंबर ॥५७॥ ज्ञानावस्था जीवनपरी । षडचक्राचे अुपरी । त्रिकुटा भीतरी । गोदागंगा ॥ ८॥ तया गोदेच्या तीरी । पंचमातृका पांचाळेश्वरी । स्नान करीती निरंतरी । संतसिद्ध ॥५९॥ सर्वा देती म्हणूनी दत्त । जे का आले सर्वस्व देत । म्हणोनी दत्तगुरु होत ।

जगग्दुरू ॥६०॥ ऐसे हे योगीराज । योगाग्रणी महाराज । होतो अंतरी विराज । ज्ञानेशांचे ॥६१॥ जेथ बाणली ज्ञानावस्था । तया ज्ञानिया होय देता । देता देता नसे घेता । घ्यावया ते नुरेची ॥६२॥ जेथ नासिली त्रिपुटी । प्राणायामाचे संपुटी । चित्ता चेतन्या पडे मिठी । नेत्रपुटी ॥६३॥ श्री ज्ञानेश्वरे दत्तस्तुती । केली ते त्यांची अनुभुती । जे का कळस नाथ पंथी । म्हणोनिया ॥६४॥ ठसावली चित्ती । बोळली ज्ञानाई कृपा मूर्ती । कैवल्य वैभवी लाधली संगती । समाधान दासरामी ॥६५॥

॥ श्री ज्ञानराजार्पणमस्तु ॥

गोकुळ अष्टमी

श्रावण वद्य ८ शके १८९३

**